

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3406
Karar No : 2017/4469

Tarih : 18.06.2018
Sayı : 4599
SDP : 640

Davacı : Şirin Petrol Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.
Vekili : Av. Alper ÇABUK
Reşatbey Mah., Atatürk Cad., No:40, Ertuna Apt., K:10, D:19
Seyhan / ADANA

Davalı : Rekabet Kurumu
Üniversiteler Mah., 1597. Cad., No:9 Bilkent/ANKARA
Vekili : Av. Nagehan ÖZSEYHAN - Aynı adreste

Davanın Özeti : Rekabet Kurulu'nun (Kurul) 03.08.2011 tarih ve 11-44/970-321 sayılı kararının davacı şirkete ilişkin kısmının; taşınmaz üzerinde tesis edilen intifa hakkı süresinin mevzuat gereği 18.09.2010 tarihinde sona ereceği, 25.10.2007 tarihli intifa hakkının 29.12.1992 tarihli intifa hakkının devamı niteliğinde olduğu, 5 yılı aşan intifa hakkının kuruluşu itibarıyla hukuka aykırı olduğu, "dağıtıcı" şirketin intifa hakkından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmediği, intifa hakkının sağladığı menfaate göre fahiş yükümlülükler getirilerek sürdürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet ASYA'nın Düşüncesi : Davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Birgül KURT'un Düşüncesi : 05.08.2011 günlü, 110/927 sayılı işlemle bildirilen 03.08.2011 günlü, 11-44/970-321 sayılı Rekabet Kurulu kararının davacı şirkete ilişkin kısmının iptali istemiyle açılan dayaya ilişkin dosyada 25.11.2013 tarihi itibarıyla bulunan belgeler incelendi:

4054 sayılı Yasanın 40. maddesinde "Kurul, resen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar verir. Önaraştırma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul Başkanı, meslek personeli uzmanlardan bir ya da birkaçını raportör olarak görevlendirir. Önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportör 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildirir.", 41. maddesinde; önaraştırma raporunun Kurula teslimini takip eden 10 gün içinde, Kurul elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek karar vermek üzere toplanır ve soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verir." düzenlemeleri yapılmıştır.

Rekabet Kurulunun konuya ilişkin olarak daha önce almış olduğu kararlar ile 18.09.2005 tarihinden önce yapılan ve bu tarih itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan dikey anlaşmaların, 18.09.2010 tarihine kadar, 18.09.2005 tarihinden sonra yapılan dikey anlaşmaların ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağı bulunduğu belirtilmiştir.

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2011/3406

Karar No : 2017/4469

Dava dosyasının incelenmesinden; şikayet dilekçesinde, 29.12.1992 tarihinde, bayilik sözleşmesinin teminatı olarak Shell&Turcas lehine 15 yıllığına tesis edilen intifanın, 25.10.2007 tarihinde 15 yıl süreyle yeniden tesis edildiği, söz konusu intifa hakkının 18.09.2010 tarihinde terkin edilmesi gerektiği halde, Shell&Turcas'a çekilen ihtarnameye rağmen intifanın terkininin yapılmadığı, Akaryakıt ve LPG istasyon işletmeciliği yapılamaz hale geldiğinden, taşınmazın Temöz Petrol Nak. İnş. Gıda San. Tic. Ltd. Şti.'ye (Temöz) 15.01.2010 tarihinde 8 yıl süreyle kiraya verildiği, 25.10.2007 tarihinde yapılan intifa sözleşmesinin yapıldığı andan itibaren geçersiz olduğu, bu nedenle Shell&Turcas'ın, söz konusu taşınmaz üzerindeki intifa hakkını terkin etmesi gerektiği, Shell'in intifa hakkını kullanarak hakim durumunu kötüye kullandığı ve 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesine aykırı davrandığı belirtilerek, 4054 sayılı Kanun çerçevesinde gerekli işlemlerin yapılması talep edildiği, yapılan önaraştırma sonucu;

Taraflar arasındaki dikey ilişkinin 1992 yılında başladığı ancak en son bayilik sözleşmesinin 25.10.2007 tarihinde imzalanmış olduğu, Shell&Turcas'ın 38 ayrı istasyona ilişkin olarak yapmış olduğu bireysel muafiyet başvurusu üzerine, Rekabet Kurulunun 07.10.2010 tarih ve 10-63/1313-491 sayılı kararı ile davacı Şirin Petrol'ün durumunun incelendiği, söz konusu kararda; Shell&Turcas ile Şirin Petrol arasındaki dikey ilişkinin 2005 yılı öncesinde başlamış olsa da hem bayilik sözleşmesinin hem de tapuya konu intifa hakkının 25.10.2007 tarihinde yenilenmesi nedeniyle, bu tarihte tarafların iradelerinin yenilendiği kabul edilerek, bu tarihten itibaren 5 yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile, varlığını muafiyetten yararlandığına, taraflar arasındaki dikey anlaşmanın 25.10.2012 tarihine kadar grup muafiyeti kapsamında olduğuna karar verildiği, bu nedenle dikey anlaşmanın süresine ilişkin olarak yeni bir değerlendirme yapılmasına gerek bulunmadığına;

Öte yandan, akaryakıt ürünleri dağıtım pazarında çok sayıda dağıtım şirketinin faaliyet göstermekte olduğu ve hakim durumda olan herhangi bir teşebbüsten söz edilemeyeceği, EPDK tarafından yayınlanan 2011 yılı Petrol Piyasası Sektör Raporu (ilk üç ay)'na göre de ilk beş dağıtım şirketinin benzin türleri satışından elde ettikleri pazar payları Shell&Turcas Petrol A.Ş. %27,41; POAŞ %21,42; Opet Petrolcülük A.Ş. %19,09; BP Petrolleri A.Ş. %13,10; Total Oil Türkiye A.Ş. %5,09. Dolayısıyla firmaların pazar paylarına bakıldığında herhangi bir firmanın hakim durumda olduğunun ve ayrıca Shell&Turcas'ın başvuru konusu istasyon bakımından, hakim durumun hukuki ve iktisadi bakımdan olduğunun söylemenin söz konusu olmadığından, Shell & Turcas Petrol A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 6.maddesini ihlal ettiği yönündeki şikayetin reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

Uyuşmazlıkta, dava sonucu iptal edildiği veya geri alındığı yolunda dosyada bilgi bulunmayan Rekabet Kurulu'nun 07.10.2010 tarih ve 10-63/1313-49 sayılı kararı ile taraflar arasındaki dikey anlaşmanın 25.10.2012 tarihine kadar grup muafiyeti kapsamında olduğunun kabul edildiği, bu kabul uyarınca akaryakıt ürünleri dağıtım pazarında hakim durumda olmayan Shell & Turcas'ın intifa sözleşmesini 18.09.2010 tarihinde terkin etmediği anlaşılmakta olup, bu durumun, 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği yönünde yapılan şikayetin,

T.C.

**DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE**

Esas No : 2011/3406

Karar No : 2017/4469

önaraştırma yapılmak suretiyle reddinde mevzuata aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddi gerekeceği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

Dava, Rekabet Kurulu'nun (Kurul) 03.08.2011 tarih ve 11-44/970-321 sayılı kararının davacı şirkete ilişkin kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinde, bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri yasaklanmış; "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrasında, a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması, b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması, c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması, d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olanlardan fazla sınırlanmaması şartlarının tamamının gerçekleşmesi durumunda, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği, ikinci fıkrasında, muafiyetin belirli bir süre için verilebileceği gibi, muafiyet verilmesinin belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabileceği; muafiyet kararlarının, anlaşmanın ya da uyumlu eylemin yapıldığı veya teşebbüs birliği kararının alındığı yahut bir koşula bağlanmış ise, bu koşulun yerine getirildiği tarihten itibaren geçerli olduğu, üçüncü fıkrasında ise, Kurul'un, şartların gerçekleşmesi hâlinde, belirli konulardaki anlaşma türlerini grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği kurala bağlanmıştır.

2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesinde, üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar dikey anlaşma olarak tanımlanmış, 5/a maddesinde ise, Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı belirtilmiş olup, bu düzenlemelere göre, konuyla ilgili sözleşmeler ile kira sözleşmelerinin tamamının tek bir dikey anlaşma olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Bu dikey anlaşmalar ile bayiye 5 yıldan uzun süreli rekabet yasağı getirilmesi, söz konusu dikey ilişkiyi grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarmaktadır.

Öte yandan, 18.09.2003 tarih ve 25233 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin 2003/3 sayılı Tebliğ'le, 2002/2 sayılı Tebliğ'e, "Bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinden yararlanabilmesi için, bu

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3406
Karar No : 2017/4469

Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde yukarıdaki 1'inci madde ile getirilen değişikliğe uygunluğunun sağlanması gerekir. Bu süre içerisinde anılan anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde öngörülen yasaklama uygulanmaz." yönünde geçici madde eklenmiştir.

Aktarılan mevzuatın irdelenmesinden, dikey anlaşmaların, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin beş yıla kadar olması durumunda Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca kabul edilen Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceği, anlaşma süresinin belirsiz olması ya da beş yılı aşması hâlinde, ilgili anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanamayacağı görülmektedir.

4054 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde, hâkim durum, belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü olarak tanımlanmış; hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesinde ise, bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hâlinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş; anılan maddede bu hâller tadadi olarak sayılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, Rekabet Kurumu kayıtlarına 11.03.2011 tarihinde giren davacı şirkete ait şikâyet dilekçesinde özetle; 29.12.1992 tarihinde bayilik sözleşmesinin teminatı olarak Shell&Turcas Petrol A.Ş. (Shell) lehine 15 yıllığına intifa hakkı tesis edildiği, söz konusu intifa hakkının 25.10.2007 tarihinde 15 yıl süreyle yenilediği, söz konusu intifa hakkının 18.09.2010 tarihinde terkin edilmesi gerekirken çekilen ihtamameye rağmen terkin edilmediği, Shell'in intifa hakkını kullanarak hâkim durumunu kötüye kullandığı, iddiaları ileri sürülerek Shell hakkında gerekli işlemlerin yapılmasının talep edildiği, yapılan önaraştırma sonucu dava konusu Kurul kararıyla, taraflar arasındaki dikey ilişkinin 1992 yılında başladığı, ancak, en son bayilik sözleşmesinin 25.10.2007 tarihinde imzalanmış olduğu, Shell'in 38 ayrı istasyona ilişkin olarak yapmış olduğu bireysel muafiyet başvurusu üzerine, Rekabet Kurulu'nun 07.10.2010 tarih ve 10-63/1313-491 sayılı kararı ile davacı şirketin durumunun incelendiği, söz konusu kararda; Shell ile davacı şirket arasındaki dikey ilişki 2005 yılı öncesinde başlamış olsa da, hem bayilik sözleşmesinin hem de tapuya konu intifa hakkının 25.10.2007 tarihinde yenilenmesi nedeniyle, bu tarihte tarafların iradelerinin yenilediği kabul edilerek, bu tarihten itibaren 5 yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlandığına, taraflar arasındaki dikey anlaşmanın 25.10.2012 tarihine kadar grup muafiyeti kapsamında olduğuna karar verildiği, bu nedenle dikey anlaşmanın süresine ilişkin olarak yeni bir değerlendirme yapılmasına gerek bulunmadığına, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlâl edildiği yönündeki şikâyetin de, Shell'in hâkim durumda olmaması nedeniyle reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3406
Karar No : 2017/4469

Dava konusu Kurul kararının muafiyete ilişkin kısmının incelenmesinden, yukarıda anılan mevzuat hükümlerine göre, 2003/3 sayılı Tebliğ ile bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği 18.09.2003 tarihi itibarıyla, bu tarihten önce dağıtıcılar ile bayiler arasında kurulan sözleşmelere yönelik olarak, bu sözleşmelerin süresinin Tebliğ'e uygun hâle getirilmesi amacıyla iki yıllık geçiş sürecinin getirildiği, 18.09.2003 tarihinden önce kurulan bayilik-dağıtıcı ilişkisinin, en son 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerinden yararlanacağı, ancak 18.09.2003 tarihinden sonra kurulan dikey ilişkilerin Tebliğ'e göre değerlendirilerek karar verileceği, daha önce var olan dikey ilişkiler tarafların iradesi ile sonlandırılarak yeniden kurulmuşsa bu anlaşmaların da 18.09.2003 tarihinden sonra kurulan dikey ilişkilerle aynı hukuki statüde değerlendirileceği anlaşılmaktadır.

Her ne kadar taraflar arasında 1992 yılından beri süregelen bir dikey ilişki olduğu ileri sürülmekte ise de tarafların 25.10.2007 tarihinde yeni bir intifa hakkı ve bayilik ilişkisi başlattıkları anlaşıldığından anılan dikey ilişkinin Tebliğ'e göre 5 yıl boyunca grup muafiyetinden yararlandığının tespit edilmesinde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Shell'in, hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiasına gelince; Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlâl teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerektiği, "siyah ve beyaz ürünlerden oluşan (jet yakıtı hariç) akaryakıt ürünleri dağıtım pazarında" çok sayıda dağıtım şirketinin faaliyet gösterdiği, elde edilen veriler göz önüne alınarak ilgili ürün pazarında teşebbüslerin pazar paylarına bakıldığında herhangi bir teşebbüsün hâkim durumda olmadığı anlaşıldığından, söz konusu iddia yönünden şikâyet başvurusunun reddedilmesine ilişkin Kurul kararında hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın REDDİNE, ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 247,10-TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.800-TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, posta gideri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 28.12.2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Nevzat	Zümrüt	Doç. Dr. Gürsel	Mürteza	Fatih Mehmet
ÖZGÜR	ÖDEN	ÖZKAN	GÜLER	ALKIŞ

Yargılama Giderleri :
Toplam Harç : 157,10-TL
Posta Gideri : 90,00-TL
Toplam : 247,10-TL

